

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان:

**طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه جامع مراقبتی برای بیماران بعد
از پیوند کبد: یک مطالعه اقدام‌پژوهی**

پایان نامه برای دریافت درجه دکترای تخصصی پرستاری

نگارنده:

محمد طاهر

استاد راهنما:

دکتر ناهید دهقان نیری

اساتید مشاور:

دکتر محسن نصیری طوسی

دکتر علی جعفریان

دکتر آرزو راستی

چکیده

مقدمه و هدف: بقای بیماران بعد از پیوند کبد دست‌آورد بسیار ارزشمندی است، با این حال بقای بیماران همراه با کیفیت زندگی مطلوب چالش‌های خاص خود را به همراه دارد. بعد از دریافت عضو پیوندی بیماران زندگی جدیدی را تجربه و طیف وسیعی از مشکلات و چالش‌ها را ابراز کرده و کیفیت زندگی متغیری را گزارش می‌کنند؛ بنابراین ضمن درک عمیق از تجربیات بیماران، باید چالش‌های بیماران شناخته شده و با روش‌های ماندگار با همکاری بیماران و تیم پیوند حل شوند. لذا، پژوهش حاضر باهدف طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه جامع مراقبتی برای بیماران بعد از پیوند کبد انجام شد.

روش کار: برای درک عمیق چالش‌ها و تجربیات بیماران از تحلیل محتوا (رویکرد قراردادی) استفاده شد. به این صورت که مصاحبه کیفی با ۱۸ بیمار انجام شد و برای دستیابی به ابعاد بیشتر مشکلات، مصاحبه با اعضای تیم پیوند نیز صورت گرفت. در ادامه از روش اقدام‌پژوهی برای مرتفع کردن مشکلات شناسایی شده استفاده شد و برنامه جامع مراقبتی برای بهبود کیفیت زندگی تدوین شد. با استفاده از الگوی Kemmis و با رویکرد مشارکتی دو چرخه اقدام‌پژوهی به مدت ۳۳ ماه در راستای چالش‌های تجربه شده و اولویت‌بندی شده در مرحله تحلیل محتوا و هم‌چنین چالش‌های حین کار (نظیر شیوع کوید-۱۹) به مرحله اجرا درآمد.

یافته‌ها: در قسمت تحلیل محتوا از مصاحبه‌های انجام شده با بیماران ۱۲۰۰ کد اولیه به دست آمد که در نتیجه تحلیل داده‌ها در مجموع پنج درون‌مایه، ده طبقه و ۳۱ زیر طبقه استخراج شد. درون‌مایه‌های اصلی عبارت بودند از: نارسایی در مراقبت از خود؛ جستجوگری اطلاعات؛ باورها و عقاید؛ ترس و نگرانی و دوگانگی امید و ناامیدی. در قسمت اقدام‌پژوهی بعد از انجام تحلیل محتوا بر اساس اولویت به مشکلاتی از قبیل: ۱- نقص دانش و آگاهی بیماران پیوند شده نسبت به روند بیماری، تغذیه، داروها، فعالیت بدنی، مراقبت و علائم رد پیوند. ۲- نقص تبعیت مناسب از رژیم دارویی، ۳- وجود مشکلات مالی برای امر مراقبت و تهیه داروها بعد از پیوند، ۴- سختی دسترسی مستمر به تیم پیوند و مسافت دور دست یافتیم. در ادامه برای اولویت اول راهکار آموزش حضوری و مجازی، اولویت دوم آموزش بر مبنای الگوی اعتقاد بهداشتی و آموزش مجازی، اولویت سوم در نظر گرفتن منابع مالی و تلاش برای قرار دادن بیماران در گروه بیماران خاص و اولویت آخر ایجاد پل ارتباطی و روش مجازی اجرا شدند. نتایج کمی و کیفی گویا بود که مداخلات اثرات مثبتی برای بیماران به همراه داشته است.

نتیجه‌گیری: تدوین و اجرای برنامه جامع مراقبتی باعث بهبود کیفیت زندگی و پیروی از رژیم‌درمانی در بیماران شده است. این یافته‌ها می‌تواند راهگشای ادامه اقدامات توسط تیم پرستاری و پیوند شود. در این مسیر تیم پیوند نیز برای همکاری تنگاتنگ با تیم پژوهش توانمندی‌های ادامه مسیر را کسب کردند. لذا با درک صحیح از چالش‌های بیماران، می‌توانند مراقبت جامع و هدفمند را برای بیماران طراحی کرده و کیفیت زندگی مطلوبی را برای آن‌ها فراهم کنند.

کلمات کلیدی: اقدام‌پژوهی، پیوند کبد، برنامه جامع مراقبتی

Tehran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

Title:

**Design, Implementation And Evaluation of a
Comprehensive Care Plan for Patients After Liver
Transplantation: An Action Research Study**

By:

Mohammad Taher

Supervisor:

Dr. Nahid Dehghan Nayeri

2021

Abstract

Introduction & Objective: Survival of patients after liver transplantation is a very valuable achievement. However, patient survival with optimal quality of life poses challenges. After receiving a transplant, patients experience a new life. Patients express a wide range of problems and challenges and have variable quality of life. Therefore, while having a deep understanding of patients' experiences, patients' challenges should be solved with sustainable methods and with the cooperation of patients and the transplant team. Therefore, the present study was conducted to design, implement and evaluate a comprehensive care program for patients after liver transplantation.

Methods: Content analysis (conventional approach) was used to gain a deeper understanding of patients' challenges. Qualitative interviews were conducted with 18 patients and transplant team members. We used the action research method to solve the problems, we designed a comprehensive care program to improve the quality of life. Using the Kemmis model and participatory approach, a two-cycle action research was conducted for 33 months in the direction of the challenges experienced in the content analysis phase and challenges at work (such as the prevalence of Covid-19).

Results: In the content analysis section, 1200 initial codes were obtained from interviews with patients. As a result of data analysis, five themes, ten categories and 31 subcategories were extracted. The main themes were: self-care deficit; Information search; Beliefs and ideas; fears and concerns and hope and despair duality. After performing content analysis based on priority, we found problems such as: 1- Lack of knowledge of transplant patients about the disease process, nutrition, medications, physical activity, care and transplant rejection symptoms. 2- Lack of proper adherence to the medication regimen, 3- Existence of financial problems for the care and preparation of medicines 4. Difficulty of permanent access to the liver transplant team. We considered face-to-face and virtual education solution for the first priority The second priority is education based on Health Belief Model and virtual education, The third priority is to consider financial resources, And the last priority is to create a communication bridge and a virtual method. Quantitative and qualitative results showed that interventions had positive effects.

Conclusion: Developing and implementing a comprehensive care plan has improved the quality of life and adherence to the treatment regimen in patients. These findings could extend nursing team and transplant actions. In this direction, the transplant team also acquired the capabilities of continuing the path due to close cooperation with the research team. Therefore, with a correct understanding of patients' challenges, they can design comprehensive care for patients and provide the desired quality of life for patients.

Keywords: Action research, Liver transplant, Comprehensive Care Plan